

Georges STOOPS

(Antwerpen, 12 augustus 1937 – Málaga, Spanje, 20 januari 2022)

Op 20 januari 2022 overleed Georges Stoops, emeritus professor van de Universiteit Gent en erelid van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen.

Georges Stoops werd geboren op 12 augustus 1937 in Antwerpen. Na de Grieks-Latijnse humaniora aan het Koninklijk Atheneum in Berchem te hebben beëindigd, begon hij in 1956 zijn studies aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent (RUG), waar hij in 1961 het diploma van licentiaat in de aard- en delfstofkunde behaalde. Hij startte zijn loopbaan als bursaal (1961-1962) bij het Belgisch Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek Overzee (BIBWOO) en maakte in 1962 deel uit van de Geopedologische Zending van de RUG naar de Galápagoseilanden (Ecuador). De bodems van deze eilanden zijn hem blijven boeien tot op het einde van zijn leven.

Van 1962 tot 1967 was Georges Stoops verbonden aan de Lovanium Universiteit (Kinshasa, Congo) als assistent met leeropdracht, later als werkleider. Hij doceerde er de cursussen algemene bodemkunde en bodemmineralogie, en verwerkte zijn onderzoeksresultaten in een doctoraal proefschrift met als titel „Bijdrage tot de kennis van de bodemvorming in Benedenkongo (Léopoldville)”, waarmee hij in 1966 promoveerde tot doctor in de wetenschappen, groep aard- en delfstofkunde, aan de RUG. Vanaf maart 1968 was hij verbonden aan de RUG als voltijds assistent aan het Laboratorium voor Algemene Geologie en Petrografie van de Faculteit Wetenschappen, met professor Armand Hacquaert als diensthoofd. Hierna was hij van 1968 tot 1971 tewerkgesteld als eerstaanwezend assistent, van 1971 tot 1975 als werkleider, en van 1975 tot 1978 als geassocieerd docent, toegevoegd aan prof. Armand Hacquaert, en belast met de cursussen bodemmineralogie, delfstofkunde, petrografie en aardkunde. In 1978 werd hij benoemd als docent, in 1984 verkreeg hij de graad van hoogleraar en in 1987 deze van gewoon hoogleraar. Vanaf 6 april 1979 was hij directeur-diensthoofd van het Laboratorium Algemene Geologie en Petrografie, later gewijzigd tot Laboratorium voor Mineralogie, Petrografie en Micropedologie. Onder zijn leiding groeiden de laboratoria van deze onderzoekseenheid uit tot een belangrijk centrum voor de productie van bodemslijpplaten. Vanaf 1978 werd hij belast met onderwijs voor de vakken mineralogie, bodemmineralogie en micropedologie. De cursussen mineralogie en micropedologie is hij blijven doceren tot hem op 1 oktober 2002 het emeritaat werd verleend. Bij de invoering van het huidige systeem van vakgroepen in 1993 werd hij de eerste voorzitter van de Vakgroep Geologie en Bodemkunde, een functie die hij vervulde tot 2001. Van 1989 tot 2001 was hij directeur van het *International Training Centre for Post-Graduate Soil Scientists* aan de Universiteit Gent (ITC-Ghent). Tijdens zijn emeritaat

werd hem de toelating verleend om onbezoldigde onderzoeks- en dienstverleningsactiviteiten uit te voeren bij de Faculteit Wetenschappen en was hij nog regelmatig aanwezig op de Campus de Sterre.

Georges Stoops was een mineraloog, en vooral een expert in de bodemmicromorfologie met grote internationale erkenning. Als gedreven onderzoeker heeft hij zijn carrière grotendeels gewijd aan de studie van microscopische kenmerken van bodems en residuele afzettingen en was hij bepalend bij het vormgeven van het bodemmicromorfologisch onderzoek aan de Universiteit Gent en ver daarbuiten. Hij leverde een grote bijdrage tot de kennis over de vorming van aride en tropische bodems. Als lesgever heeft hij de basis en „finesses” van zijn onderzoeksdiscipline bijgebracht aan meerdere generaties van studenten binnen de postgraduaat opleiding bodemkunde van de Universiteit Gent, en ook tijdens talrijke intensieve cursussen, in binnen- en buitenland, tot ver na de aanvang van zijn emeritaat. Veel onderzoekers, momenteel wereldwijd actief in het domein van de bodemmicromorfologie, zijn ooit op één of andere manier bij Georges Stoops in de leer geweest.

Binnen het vakgebied bodemmicromorfologie was hij internationaal gedurende vele decennia één van de meest toonaangevende figuren. Vanaf 1969 tot 2012 nam hij deel aan alle edities van het belangrijkste congres binnen het onderzoeksdomein, de *International Working Meeting on Soil Micromorphology*, en van 1982 tot 1986 was hij voorzitter van de *Subcommission on Micropedology* van de *International Soil Science Society* (ISSS). Zijn uitzonderlijke expertise was gebaseerd op een bijzonder goede kennis van microscopische technieken en op de overtuiging dat interpretaties enkel kunnen steunen op correcte observaties. Hij maakte uitgebreid gebruik van bodemlijpplaten, en hij was een van de eersten die scanning elektronmicroscopie (SEM) gebruikten in de bodemmicromorfologie. Hij was lid van de redactieraad van verscheidene internationale vaktijdschriften, (mede)organisator van meerdere internationale congressen, en lid van talrijke nationale en internationale wetenschappelijke verenigingen. Hij was lid van de raad van beheer van de Belgische Bodemkundige Vereniging (voorzitter van 1993 tot 1994).

Door de internationale context waarin hij steeds heeft gewerkt was hij vertrouwd met een uitzonderlijk breed gamma aan bodemcondities, van verweering in de vochtige tropen tot zoutaanrijking in woestijngebieden, en van ongerepte vulkanische eilanden tot archeologische sites. De resultaten van zijn onderzoek over diverse thema's werden gepubliceerd in meer dan tweehonderd artikels in internationale wetenschappelijke tijdschriften en vijftientig boeken. Eén van zijn belangrijkste verwezenlijkingen is zijn enorme bijdrage aan de ontwikkeling van concepten en terminologie voor de beschrijving van bodemlijpplaten die momenteel wereldwijd gebruikt worden. Door het belang dat hij hechtte aan éénduidige rapportering van waarnemingen was hij één van de drijvende krachten achter de eerste internationale inspanning op dit gebied, het *Handbook for Soil Thin Section Description* dat gepubliceerd werd in 1982. Dit handboek heeft hij vervolgens herwerkt als een monografie met als titel *Guidelines for the Analysis and Description of Soil and Regolith Thin Sections*, dat werd uitgegeven door de *Soil Science Society of America* in 2003 (herwerkt als tweede editie in 2021). Tijdens zijn emeritaat heeft hij, samen met twee oud-studenten, het ondertussen internationaal bekende boek *Interpretation of Micromorphological Features of Soils and Regoliths* samengesteld. Dit boek werd uitgegeven door Elsevier in 2010 (herwerkt als tweede editie in 2018) en kan beschouwd worden als een belangrijk naslagwerk, een inventaris van de toen beschikbare micromorfologische kennis. Tijdens deze periode was hij ook co-redacteur van een boek over *Archaeological*

Soil and Sediment Micromorphology, gepubliceerd door Wiley in 2017. Deze inzet voor concept- en terminologie-ontwikkeling en voor synthese van gepubliceerde informatie ging gepaard met belangstelling voor de geschiedenis van micromorfologisch onderzoek, waaraan hij meerdere publicaties heeft gewijd.

Naast zijn uitgebreid wetenschappelijk werk, ondermeer in Europese onderzoeksprogramma's, was Georges Stoops ook actief in de universitaire ontwikkelingssamenwerking. Vanaf zijn verblijf in Congo is inzet voor ontwikkelingssamenwerking een constante gebleven doorheen zijn carrière. Zo was hij actief betrokken bij verschillende universitaire samenwerkingsprojecten, in Afrika (Congo, Egypte, Rwanda, Tunesië, Zambia, Zimbabwe), Azië (Indonesië, Irak, Maleisië, Syrië), en Zuid-Amerika (Ecuador, Mexico, Suriname). Hij was lange tijd lid van de Werkgroep Ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (1991-1999), waarvan hij vervolgens ondervoorzitter was (1999-2002). Hij was herhaaldelijk gastdocent voor bodemmicromorfologie op tal van plaatsen in de wereld, ondermeer in het kader van Erasmus, Tempus, en ABOS programma's. Als directeur van het ITC-Ghent organiseerde hij in het kader van bijscholing van ITC-alumni *refresher courses* in Indonesië, Zimbabwe, Tunesië en Ecuador. Als onderzoeker met zeer uitgebreide overzeese expertise was hij vanaf 1988 ook zeer actief binnen onze Academie en vervulde hij meerdere bestuursfuncties (directeur van de Klasse voor Natuur- en Geneeskundige Wetenschappen in 1995 en 1998, voorzitter van de Academie in 1999, en vertegenwoordiger van de Klasse in de Bestuurscommissie van 1994 tot 1999).

Tijdens zijn loopbaan ontving Georges Stoops een aantal eervolle wetenschappelijke onderscheidingen. Zijn internationaal erkende verwezenlijkingen in het domein van de bodemkunde, meer specifiek zijn bijdrage tot de bodemmicromorfologie, en zijn verdiensten voor onderwijs in de bodemkunde en onderzoek in ontwikkelingslanden werden gehonoreerd met de *Dokuchaev Medal* van de *All-Union Academy of Soviet Scientists* (1985), de *Kubiëna Award* van de *International Soil Science Society* (1992), en de *Philippe Duchaufour Medal* van de *European Geosciences Union* (2010).

Binnen de academische wereld was Georges Stoops erg gerespecteerd als wetenschapper en als mens. Hij was een zeer minzaam en genereus man met een enorm gevoel van menselijkheid. Hij had goede banden met vele vooraanstaande micromorfologen van zijn generatie, maar ook met talrijke jongere collega's — steeds bereid stalen te bekijken, te helpen met identificaties en beschrijvingen, en mee na te denken over interpretaties en onderzoeksstrategieën. Daarbij kon hij beroep doen op een uitstekend geheugen voor wat hij ooit onder de microscoop had gezien, in de talloze preparaten die hij over een periode van bijna zestig jaar heeft bestudeerd.

Voor mij persoonlijk was Georges niet alleen een fantastische confrater, maar ook een goeie vriend. We waren samen nog bezig aan een artikel over bodems van de Galápagoseilanden en hadden nagenoeg wekelijks contact met elkaar. Georges zal, niet alleen door mij, maar door vele confraters erg gemist worden.

Eric VAN RANST